

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

САНГИЙН ЯАМНЫ 2021 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН
ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.

Аудитын хоёрдугаар газрын захирал, тэргүүлэх
аудитор Ц.Наранчимэг
Утас: 261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Д.Энхдалай
Утас: 261885 Цахим хаяг: enkhdalaid@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: П.Чанцалдулам
Утас: 261740 Цахим хаяг: chantsaldulamp@audit.gov.mn

Улаанбаатар хот
2022 он

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	3
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	11
3. Аудитын тайлан	12
3.1 Ерөнхий зүйл	12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	13
3.4 Материаллаг байдал	13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	14
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	14
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	16
3.8 Аудитын гол асуудал	17
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	17
3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	17
4. Аудитын илрүүлэлт	18
4.1 Залруулсан алдаа	18
4.2 Зөвлөмж	18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	21

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗГ	Засгийн газар
НӨАТ	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
УИХ	Улсын их хурал
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

「САНГИЙН ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН
БИЧГИЙН ДАРГА Ж.ГАНБАТ ТАНАА

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2022.02.04 № 07/311
танай _____-ны № _____-т

「 Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сангийн яамны 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сангийн яамны 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний байгууллагаас цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

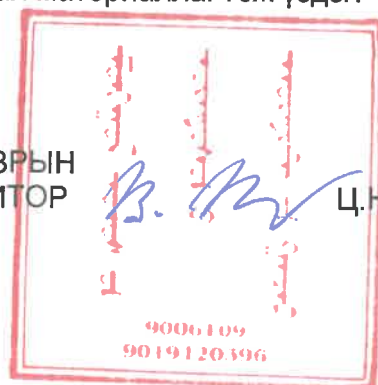
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	33,225,726,682.08	48,667,100,372.68
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	31,783,005,341.18	38,050,931,100.10
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	31,783,005,341.18	38,050,931,100.10
31210	Төгрөг	31,783,005,341.18	38,050,931,100.10
31211	Төрийн сангийн харилцах	31,783,005,341.18	38,050,931,100.10
33	АВЛАГА	331,735,001.68	8,800,433,173.89
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	56,144,925.84	8,675,276,858.84
33500	Бусад авлага	275,590,075.84	125,156,315.05
33510	Байгууллагаас авах авлага	275,319,043.31	124,443,774.72
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	271,032.53	712,540.33
34	УРЬДЧИЛГАА	242,216,681.14	269,673,873.00
34600	Урьдчилж гарсан зардал	242,216,681.14	269,673,873.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	868,769,658.08	1,097,388,632.49
35100	Түүхий эд материал	17,820,155.00	9,389,185.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	17,820,155.00	9,389,185.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	187,075,321.00	435,201,829.26
35400	Хангамжийн материал	631,044,182.08	613,407,618.23
35410	Бичиг хэргийн материал	17,956,380.00	9,369,900.00
35420	Аж ахуйн материал	558,100,625.68	544,078,020.83
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	31,984,100.00	37,172,200.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	11,067,083.00	11,000,004.00
35470	Бусад хангамжийн материал	11,935,993.40	11,787,493.40
35600	Мал амьтад	32,830,000.00	39,390,000.00
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	-	448,673,593.20
36800	Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	-	448,673,593.20
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	15,104,803,346.31	16,154,312,792.62
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	15,104,803,346.31	16,154,312,792.62
39200	Биет хөрөнгө	14,531,083,540.63	15,606,278,485.73
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	11,046,719,495.41	11,199,043,324.41
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-435,534,625.71	-628,939,526.77
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	690,100,000.00	722,390,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-187,229,210.30	-123,045,710.94
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	10,263,646,537.31	12,292,869,058.09
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-7,203,968,454.55	-8,183,028,127.41
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	967,766,485.39	1,006,209,673.42
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-616,341,590.92	-685,145,109.07
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	1,718,100.00	1,718,100.00
39217	Ном	4,206,804.00	4,206,804.00
39300	Биет бус хөрөнгө	573,719,805.68	548,034,306.89
39301	Программ хангамж	4,041,097,371.87	4,275,656,222.04
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,490,917,826.19	-3,751,162,175.15
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	23,540,260.00	23,540,260.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	48,330,530,028.39	64,821,413,165.30
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,092,615,297.44	906,901,000.67
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,092,615,297.44	906,901,000.67
41300	Өглөг	1,092,615,297.44	906,901,000.67
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1,092,615,297.44	906,901,000.67
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	47,237,914,730.95	63,914,512,164.63
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	47,237,914,730.95	63,914,512,164.63
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	5,955,750,087.17	5,955,750,087.17
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	37,897,403,547.62	54,574,000,981.80
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	37,480,899,196.50	37,897,403,547.62
51220	Тайлант үеийн үр дүн	416,504,351.12	16,676,597,433.68
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	3,384,761,096.16	3,384,761,096.16
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	48,330,530,028.39	64,821,413,165.30

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	59,293,887,069.85	79,452,059,909.77
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,591,378,897.48	2,819,342,706.10
120	Нийтлэг татварын бус орлого	3,591,378,897.48	2,819,342,706.10
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,364,659,627.20	2,815,343,705.60
1E+06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	150,000.00	189,060.00
1E+06	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,364,509,627.20	2,815,154,645.60
120009	Бусад орлого	1,226,719,270.28	3,999,000.50
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	55,702,508,172.37	76,632,717,203.67
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	53,486,738,032.32	62,837,078,895.41
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	13,603,525,383.00	14,267,178,614.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,822,279,500.00	16,474,491,077.10
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	30,060,933,149.32	32,095,409,204.31
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,215,770,140.05	13,795,638,308.26
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	65,835,035.00
131103	ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,215,770,140.05	13,709,704,773.26
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	20,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	98,500.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	46,784,252,466.94	52,332,522,426.69
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	46,784,252,466.94	52,332,522,426.69
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	43,272,965,819.78	49,278,655,416.49
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	3,535,042,910.15	3,997,220,235.01
210101	Үндсэн цалин	3,535,042,910.15	1,765,474,688.26
210102	Нэмэгдэл	-	1,623,896,648.93
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	350,549,653.22
210104	Урамшуулал	-	257,299,244.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	452,561,284.78	524,374,895.55
210201	Тэтгэврийн даатгал	310,456,081.09	454,920,463.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	36,181,544.01	47,712,970.91
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	28,263,153.81	15,565,640.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	7,002,617.85	561,438.23
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	70,657,888.02	5,614,382.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	178,462,042.00	156,579,877.06
210301	Гэрэл, цахилгаан	134,015,606.00	108,224,205.06
210302	Түлш, халаалт	28,775,454.00	33,640,787.00
210303	Цэвэр, бохир ус	9,806,582.00	8,850,485.00
210304	Байрны түрээс	5,864,400.00	5,864,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	164,268,131.48	342,061,145.97
210401	Бичиг хэрэг	39,763,390.00	33,986,120.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,090,000.00	44,859,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	46,448,426.48	32,458,248.36
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	875,400.00	78,552,776.50
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	47,090,915.00	152,204,801.11
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	18,933,060.01	33,743,703.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,789,010.00	80,000.00
210604	Урсгал засвар	15,144,050.01	33,663,703.00
2107	Томилолт, зочны зардал	57,319,646.00	41,793,407.00
210702	Дотоод албан томилолт	33,865,802.00	19,045,000.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	23,453,844.00	22,748,407.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	34,430,306,581.43	35,154,337,082.52
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,174,046,662.89	35,078,230,264.68
210803	Даатгалын үйлчилгээ	6,145,426.70	8,290,510.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	558,428.00	483,777.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	66,000.00	49,310.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	249,343,063.84	67,110,390.84
210807	Газрын төлбөр	147,000.00	172,830.00

Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,436,072,163.93	9,028,545,070.38
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,764,815,276.99	7,228,178,615.25
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	1,671,256,886.94	1,800,366,455.13
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,511,286,647.16	3,053,867,010.20
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	273,446,139.91	275,237,410.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	273,446,139.91	275,237,410.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	539,199,881.00	873,670,500.30
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	474,765,958.00	653,520,298.30
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	177,450,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	39,332,560.00	17,784,652.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	25,101,363.00	24,915,550.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,698,640,626.25	1,904,959,099.90
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,698,640,626.25	1,904,959,099.90
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	12,509,634,602.91	27,119,537,483.08
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	12,093,130,251.79	10,442,940,049.40
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	133,526,012.79	179,430,549.40
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	35,920,000.00	-
225012	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалтай хөрөнгийн зардал	11,923,684,239.00	10,263,509,500.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	416,504,351.12	16,676,597,433.68

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31- нээрх үлдэгдэл	5,955,750,087.17	3,384,761,096.16	37,397,609,481.49	46,738,120,664.82
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	83,289,715.01	83,289,715.01
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	5,955,750,087.17	3,384,761,096.16	37,480,899,196.50	46,821,410,379.83
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-	-
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	-	-	-
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	-	-	-
8	Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
9	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	416,504,351.12	416,504,351.12
10	2020 оны 12-р сарын 31- нээрх үлдэгдэл	5,955,750,087.17	3,384,761,096.16	37,897,403,547.62	47,237,914,730.95
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
12	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	5,955,750,087.17	3,384,761,095.66	37,897,403,547.62	47,237,914,730.45
13	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-	-
14	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	-	-	-
15	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
16	Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	-	-	-
17	Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
18	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	16,676,597,433.68	16,676,597,433.68
19	2021 оны 12-р сарын 31- нээрх үлдэгдэл	5,955,750,087.17	3,384,761,095.66	54,574,000,981.80	63,914,512,164.63

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	57,205,799,160.47	77,522,810,134.36
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	288,808,267.79	833,148,004.85
120	Нийтлэг татварын бус орлого	288,808,267.79	833,148,004.85
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	150,000.00	189,060.00
1E+06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	150,000.00	189,060.00
120009	Бусад орлого	288,658,267.79	832,958,944.85
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	56,916,990,892.68	76,689,662,129.51
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	54,571,738,032.32	62,837,078,895.41
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	13,603,525,383.00	14,267,178,614.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,907,279,500.00	16,474,491,077.10
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	30,060,933,149.32	32,095,409,204.31
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,345,252,860.36	13,852,583,234.10
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	121,979,960.84
131103	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,215,770,140.05	13,709,704,773.26
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	101,260,220.31	20,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	28,222,500.00	898,500.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	15,750,249,532.85	28,436,800,011.18
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	15,750,249,532.85	28,436,800,011.18
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	12,182,801,889.85	16,705,079,182.14
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	3,528,985,899.53	3,998,187,917.45
210101	Үндсэн цалин	1,944,724,630.97	1,766,442,370.70
210102	Нэмэгдэл	1,126,991,415.98	1,623,896,648.93
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	269,274,000.00	350,549,653.22
210104	Урамшуулал	187,995,852.58	257,299,244.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	458,618,295.40	524,374,895.55
210201	Тэтгэврийн даатгал	424,319,015.09	454,920,463.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	34,299,280.31	47,712,970.91
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	15,565,640.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	561,438.23
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	5,614,382.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	178,462,042.00	165,990,788.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	135,193,168.68	117,635,116.00
210302	Түлш, халаалт	27,597,891.32	33,640,787.00
210303	Цэвэр, бохир ус	9,806,582.00	8,850,485.00
210304	Байрны түрээс	5,864,400.00	5,864,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	147,894,087.48	208,982,935.36
210401	Бичиг хэрэг	29,721,780.00	19,015,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,800,000.00	36,230,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	47,291,526.48	32,245,148.36
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	38,080,781.00	121,491,987.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	72,581,141.00	74,659,343.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	54,237,091.00	35,376,520.00
210604	Урсгал засвар	18,344,050.00	39,282,823.00
2107	Томилолт, зочны зардал	73,083,746.00	69,834,725.00
210702	Дотоод албан томилолт	49,415,902.00	30,082,000.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	23,667,844.00	39,752,725.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,933,275,842.45	4,172,176,168.67
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,741,901,000.45	3,971,198,808.67
210803	Даатгалын үйлчилгээ	5,946,944.00	8,290,510.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	558,428.00	483,777.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	66,000.00	49,310.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	184,656,470.00	191,980,933.00
210807	Газрын төлбөр	147,000.00	172,830.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,789,900,835.99	7,490,872,409.11
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,789,900,835.99	7,490,872,409.11

Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,567,447,643.00	11,731,720,829.04
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	273,446,139.91	275,237,410.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	273,446,139.91	275,237,410.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	539,215,951.00	875,447,460.30
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	474,527,728.00	655,297,258.30
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	177,450,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	39,332,560.00	17,784,652.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	25,355,663.00	24,915,550.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,754,785,552.09	10,581,035,958.74
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,698,640,626.25	1,904,959,099.90
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	56,144,925.84	8,676,076,858.84
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	41,455,549,627.62	49,086,010,123.18
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	44,425,194,426.32	42,818,084,364.26
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	44,425,194,426.32	42,818,084,364.26
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	44,425,194,426.32	42,818,084,364.26
220001	Барилга байгууламж	44,192,830,823.32	42,560,569,090.26
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	232,363,603.00	257,515,274.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-44,425,194,426.32	-42,818,084,364.26
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-2,969,644,798.70	6,267,925,758.92
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	34,752,650,139.88	31,783,005,341.18
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	31,783,005,341.18	38,050,931,100.10

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	18,136,966,800.00	12,362,408,574.10	5,774,558,225.90	68.2
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	18,136,966,800.00	12,362,408,574.10	5,774,558,225.90	68.2
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	15,272,032,700.00	11,213,500,663.80	4,058,532,036.20	73.4
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	4,753,638,100.00	3,994,038,049.31	759,600,050.69	84.0
Үндсэн цалин	2,263,309,800.00	1,762,292,502.56	501,017,297.44	77.9
Нэмэгдэл	1,741,934,200.00	1,623,896,648.93	118,037,551.07	93.2
Унаа хоолны хөнгөлөлт	418,968,000.00	350,549,653.22	68,418,346.78	83.7
Урамшуулал	329,426,100.00	257,299,244.60	72,126,855.40	78.1
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	646,466,200.00	524,374,895.55	122,091,304.45	81.1
Тэтгэврийн даатгал	454,920,600.00	454,920,463.55	136.45	100.0
Тэтгэмжийн даатгал	47,886,400.00	47,712,970.91	173,429.09	99.6
ҮОМШӨ-ний даатгал	38,309,100.00	15,565,640.76	22,743,459.24	40.6
Ажилгүйдлийн даатгал	9,577,300.00	561,438.23	9,015,861.77	5.9
Эрүүл мэндийн даатгал	95,772,800.00	5,614,382.10	90,158,417.90	5.9
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	192,224,800.00	156,579,877.06	35,644,922.94	81.5
Гэрэл, цахилгаан	138,666,600.00	108,224,205.06	30,442,394.94	78.0
Түлш, халаалт	37,856,000.00	33,640,787.00	4,215,213.00	88.9
Цэвэр, бохир ус	9,837,800.00	8,850,485.00	987,315.00	90.0
Байрны түрээс	5,864,400.00	5,864,400.00	0.00	100.0
Хангамж, бараа материалын зардал	227,019,000.00	213,736,085.36	13,282,914.64	94.1
Бичиг хэрэг	25,344,100.00	19,015,800.00	6,328,300.00	75.0
Тээвэр, шатахуун	36,955,900.00	35,664,650.00	1,291,250.00	96.5
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	37,219,000.00	32,245,148.36	4,973,851.64	86.6
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	127,500,000.00	126,810,487.00	689,513.00	99.5
Нормативт зардал	767,600.00	0	767,600.00	-
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	767,600.00	0	767,600.00	-
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	258,762,400.00	218,097,893.00	40,664,507.00	84.3
Багаж, техник, хэрэгсэл	216,708,200.00	180,453,178.00	36,255,022.00	83.3
Урсгал засвар	42,054,200.00	37,644,715.00	4,409,485.00	89.5
Томилолт, зочны зардал	82,504,900.00	66,382,725.00	16,122,175.00	80.5
Дотоод албан томилолт	42,837,800.00	26,730,000.00	16,107,800.00	62.4
Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	39,667,100.00	39,652,725.00	14,375.00	100.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,286,533,900.00	4,210,050,828.67	2,076,483,071.33	67.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,569,133,500.00	3,974,702,108.67	1,594,431,391.33	71.4
Даатгалын үйлчилгээ	8,500,000.00	8,290,510.00	209,490.00	97.5
Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,026,800.00	483,777.00	543,023.00	47.1
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	222,000.00	49,310.00	172,690.00	22.2
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	707,451,600.00	226,352,293.00	481,099,307.00	32.0
Газрын төлбөр	200,000.00	172,830.00	27,170.00	86.4
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,824,115,800.00	1,830,240,309.85	993,875,490.15	64.8
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,824,115,800.00	1,830,240,309.85	993,875,490.15	64.8
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,864,934,100.00	1,148,907,910.30	1,716,026,189.70	40.1
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	1,908,874,100.00	275,237,410.00	1,633,636,690.00	14.4
Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	1,908,874,100.00	275,237,410.00	1,633,636,690.00	14.4
Бусад урсгал шилжүүлэг	956,060,000.00	873,670,500.30	82,389,499.70	91.4
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	708,860,000.00	653,520,298.30	55,339,701.70	92.2
Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	179,300,000.00	177,450,000.00	1,850,000.00	99.0
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	40,000,000.00	17,784,652.00	22,215,348.00	44.5
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	27,900,000.00	24,915,550.00	2,984,450.00	89.3

Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	18,136,966,800.00	12,362,408,574.10	5,774,558,225.90	68.2
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	18,136,966,800.00	12,362,219,514.10	5,774,747,285.90	68.2
Улсын төсвөөс санхүүжих	18,136,966,800.00	12,362,219,514.10	5,774,747,285.90	68.2
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	-	189,060.00	-189,060.00	
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	189,060.00	-189,060.00	
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	335	335	-	100.0
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0
Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	167	167	-	100.0
Удирдах ажилтан	27	27	-	100.0
Гүйцэтгэх ажилтан	140	140	-	100.0
ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	167	167	-	100.0
Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	144	144	-	100.0
Ажлын албаны албан хаагч (АА)	4	4	-	100.0
Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	17	17	-	100.0
Улс төрийн албан хаагч (УТ)	2	2	-	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		13,852,583,234.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		13,852,583,234.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		5,177,306,375.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		1,873,071.00
210101	Үндсэн цалин		1,873,071.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		5,175,433,304.26
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		5,175,433,304.26
213	Урсгал шилжүүлэг		8,675,276,858.84
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		8,675,276,858.84
213305	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		8,675,276,858.84
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		13,852,583,234.10
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		13,852,583,234.10
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		121,979,960.84
131103	ЗГНХ,ЗДНХ хөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		13,709,704,773.26
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		20,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		898,500.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сангийн яамны 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгадагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгадагч байгууллагад анхан шатны баримтын бүрдүүлэлтийг сайжруулах, төсвийн хэмнэлтийн талаар гаргасан ЗГ-ын тогтоол, шийдвэрийг хэрэгжүүлж, батлагдсан төсвийг зохистой удирдаж, үр ашигтай зарцуулах, түрээсийн гэрээ байгуулж, улсын төсөвт ногдох орлогыг төвлөрүүлж байх талаар өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 2022 оны 02 дугаар сарын 23-ны хооронд ахлах аудитор П.Чанцалдулам гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Энхдалай, газрын захирал, тэргүүлэх аудитор Ц.Наранчимэг хэрэгжүүлсэн.

Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Үндэсний аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 11-2/339 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Сангийн яамны үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь Монгол Улсын иргэдийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэхэд чиглэсэн санхүү, төсвийн таатай орчин бүрдүүлэх, санхүүгийн оновчтой удирдлагаар хангахад оршино. Сангийн яамны үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Санхүү, төсвийн удирдлагын чадавхыг бэхжүүлж, бүтэц, үйл ажиллагааг өөрчлөн сайжруулах;
- Санхүүгийн салбарын зохицуулалт, бүтцийн өөрчлөлтийн бодлого явуулах;
- Улс орны хөгжлийн ерөнхий чиг хандлага, стратегитай уялдуулсан санхүү, төсөв, татвар, гааль, хөрөнгө оруулалт, даатгалын бодлого, удирдлага, зохицуулалтаар хангах;
- Гадаадын санхүүжилттэй төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулалтаар хангах, боловсронгуй болгох, хэрэгжилтэд нэгдсэн хяналт тавих, гадаад, дотоод өрийн удирдлагыг бэхжүүлэх, хяналтыг чангатгаж үр нөлөөг дээшлүүлэх;
- Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын бодлого, удирдлагаар хангах;
- Төрийн сангийн үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах;
- Санхүүгийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлагаар хангах;
- Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны бодлого, удирдлага, хяналт зохицуулалтыг сайжруулах;
- Яамны хэмжээнд удирдлагын үр ашигтай арга барил, туршлага нэвтрүүлэх, төлөвлөх, тайлагнах, хариуцлага тооцох тогтолцоог хөгжүүлэх замаар төрийн захиргааны удирдлагын манлайллыг хангах, хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх;
- Улс орны санхүү, төсвийн аюулгүй байдлыг хангах бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай зөвлөгөө, үйлчилгээгээр хангах, сайд, Засгийн газрын танхимд үйл ажиллагаагаа үр нөлөөтэй, үр ашигтай явуулахад бүх талын дэмжлэг үзүүлэх;
- Засгийн газрын тэргүүлэх чиглэл, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан санхүүгийн салбарын бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд бусад яам, газруудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах, санхүүгийн төлөвлөлт, зохицуулалтад шаардлагатай зөвлөгөө, үйлчилгээг мэргэшлийн өндөр түвшинд үзүүлэх.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаал “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”-ыг шинэчлэн батлах тухай;
- ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- ЗГ-ын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”;
- Нийгмийн даатгалын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хууль УИХ-аас 2021 оны 6 дугаар сарын 11-нд батлагдаж, 2021 оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс мөрдөж эхэлсэн;

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил хэрэгжүүлэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Сангийн яамны Санхүүгийн хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газрын 2021 оны төлөвлөгөөнд нийт 71 ажил тусгагдсанаас 56 ажил бүрэн хэрэгжиж, ковид-19 цар тахлаас шалтгаалан Монгол улсад бүх нийтийн хөл хорионы онц байдал зарласан, Засгийн газраас гаргасан тогтоол шийдвэрийн дагуу төлөвлөгөөт бус шалгалтууд хийсэнтэй холбоотойгоор төлөвлөгөөнд тусгасан 15 ажил хэрэгжээгүй, үнэлэх боломжгүй байна.

Дотоод аудит, хяналт шинжилгээ үнэлгээний хэлтэс болон Санхүүгийн хяналт шалгалтын хэлтсээс Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Мөн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54.5-д заасны дагуу бүрэлдэхүүн хэсгээр иж бүрэн бэлтгэж ирүүлсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 58,877,382.7 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 883,160.7 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Сангийн яамны 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 16,490,883.1 мянган төгрөгөөр буюу 1.3 дахин нэмэгдсэн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал, бусад эргэлтийн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, хуримтлагдсан үр дүнгийн данснуудад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	31,783,005.3	38,050,931.1	6,267,925.8
Авлага	331,735.0	8,800,433.2	8,468,698.2
Урьдчилж гарсан тооцоо	242,216.7	269,673.9	27,457.2
Бараа материал	868,769.7	1,097,388.6	228,618.9
Бусад эргэлтийн хөрөнгө		448,673.6	448,673.6
Үндсэн хөрөнгө	15,104,803.3	16,154,312.8	1,049,509.5
Нийт хөрөнгө	48,330,530.0	64,821,413.2	16,490,883.2
Өр төлбөр	1,092,615.3	906,901.0	(185,714.3)
Хуримтлагдсан үр дүн	47,237,914.7	63,914,512.2	16,676,597.5
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	48,330,530.0	64,821,413.2	16,490,883.2

Дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгийн данс Засгийн газрын 2021 оны 397 дугаар тогтоолоор төсвийн тухай хуульд батлагдсан улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийг гүйцэтгэл нь гараагүй байхад зардлаар хүлээн зөвшөөрч, ТЭЗ-ийн барьцаа дансанд төвлөрүүлсэн 16,474,491.1 мянган төгрөгөөр өмнөх оноос нэмэгдсэн;
- Авлага данс Засгийн газрын 2021 оны 406 дугаар тогтоолоор Коронавируст халдварын хариу арга хэмжээг эрчимжүүлэх ажлын хүрээнд олон улсын нислэгийн ачаа тээвэр, хилийн боомтуудаар импортын барааг татан авах, чингэлэг тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны санхүүжилтийг төрийн сангаас авах авлагаар бүртгэснээс нэмэгдсэн;
- Бараа материалын данс яамны хэвийн үйл ажиллагааг хангахад зориулж төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 228,619.0 мянган төгрөгийн бэлэн бүтээгдэхүүн, программын лиценз зэргээс голлон нэмэгдсэн;
- Бусад эргэлтийн хөрөнгө данс яамны барилгын дээвэр болон 10 давхрын их засварын зардлаар нэмэгдсэн;
- Үндсэн хөрөнгө данс өмнөх оноос өссөн нь урсгал зардлаас худалдан бэлтгэсэн 257,515.3 мянган төгрөг, гадаад зээлийн төсөл хөтөлбөрөөс үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 2,218,535.6 мянган төгрөг, ТӨБЗГ-ын тушаал шийдвэрээр шилжүүлэн авсан барилга, тээврийн хэрэгсэл 571,190.0 мянган төгрөг, нийт 3,047,240.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, ТӨБЗГ-ын тушаал шийдвэрээр акталсан хөрөнгө 219,502.5 мянган төгрөг, бусад байгууллагад шилжүүлсэн 340,900.0 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр буурсан;
- Өр төлбөр данс 185,714.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь Засгийн газрын нөөц санд төлөх 268,048.2 мянган төгрөгийн МИАТ ХК-ийн тусгай нислэгийн тийзний үнийн зөрүү, барьцаа хөрөнгийн чөлөөлөлт зэргээс шалтгаалан буурсан;
- Засгийн газрын хувь оролцоо данс тайлант үеийн үр дүн 16,676,597.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус яамны төсвийн хязгаар 17,611,585.4 мянган төгрөг, төсөв захирагч нь 2021 оны төсвийн төслийн нийт зарлага ба зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 18,043,060.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсөв захирагчид хүргүүлсэн байна.

Монгол Улсын 2021 оны төсвийн тухай хуулиар төсөв захирагчийн нийт зарлага ба зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг анх 19,428,174.6 мянган төгрөгөөр баталж, 2021 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар 2 хөтөлбөрийн 20 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 18,296,966.8 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 14,267,178.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, 12,362,219.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, 1,904,959.1 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 12,362,408.6 мянган төгрөг буюу 68.2 хувьтай байгаа нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж зардлыг 2,076,483.1 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 993,875.5 мянган төгрөг, урсгал шилжүүлгийг 1,716,026.2 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулснаас шалтгаалсан байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийн дутуу зарцуулалт нь санхүү, төсөв, эдийн засгийн нэгдсэн удирдлага 4,252,092.2 мянган төгрөг, санхүүгийн зах зээлийн зохицуулалт 1,522,466.0 мянган төгрөг бөгөөд 2 хөтөлбөрт тусгагдсан 4 арга хэмжээ хэрэгжээгүйгээс шалтгаалсан байна.

Хүснэгт-2 Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Д/Д	Хөтөлбөр, арга хэмжээний		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
	Код	Нэр				
Батлагдсан төсөв			18,136,966.8	12,362,408.6	5,774,558.2	68.2
1	70202	Санхүү, төсөв, эдийн засгийн нэгдсэн удирдлага	14,611,587.5	10,359,495.3	4,252,092.2	70.9
1.1	80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	7,102,570.0	5,626,756.5	1,475,813.5	79.2
1.2	80103	Гэрээгээр гүйцэтгэх ажил үйлчилгээ	1,416,385.3	1,357,935.7	58,449.6	95.9
1.3	80205	Мэдээлэл сурталчилгааны зардал	17,690.0	12,980.0	4,710.0	73.4
1.4	80226	Байр ашиглалтын үйлчилгээ	322,083.6	317,138.6	4,945.0	98.4
1.5	80228	Цахим хуудасны бүртгэлийн хураамж	67,264.3	65,846.9	1,417.4	97.9
1.6	80509	Гадаадын болон олон улсын байгууллагуудын гишүүнчлэлийн хураамж	1,908,874.1	275,237.4	1,633,636.7	14.4
1.7	80704	Ахмад дайчин алдар цолтой ахмад настанд үзүүлэх хөнгөлөлт	179,300.0	177,450.0	1,850.0	98.9
1.8	80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг	776,760.0	696,220.5	80,539.5	89.6
1.9	81547	Хөрөнгө оруулагчдын харилцааг идэвхжүүлэх	165,760.0	-	165,760.0	-
1.10	82324	Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаа	430,000.0	7,771.5	422,228.5	1.8
1.11	82902	Гадаад харилцааг эдийн засагжуулах	304,295.0	151,411.6	152,883.4	49.7
1.12	83105	Төсөл арга хэмжээний бэлтгэл хангах	900,000.0	876,505.9	23,494.1	97.4
1.13	83108	Төвлөрсөн төсвийн хуваарилагдаагүй зардал	142,270.3	-	142,270.3	-
1.15	83110	Хөтөлбөрт суурилсан төсвийн төлөвлөлт	644,400.0	576,353.1	68,046.9	89.4
1.16	83112	Хөтөлбөр төслийн дотоод урсгал зардал	13,603.9	-	13,603.9	-
1.17	83114	Блүмбергийн мэдээллийн системийн төлбөр	220,331.0	217,887.6	2,443.4	98.9
2	70204	Санхүүгийн зах зээлийн зохицуулалт	3,525,379.3	2,002,913.3	1,522,466.0	56.8
2.1	80216	Улсын зэрэглэл тогтоох үйлчилгээ	918,464.0	703,784.0	214,680.0	76.6
2.2	80220	Холбооны суваг ашигласны хөлс	1,406,915.3	1,299,129.2	107,786.1	92.3
2.3	80234	Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зардал	1,200,000.0	-	1,200,000.0	-

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Сангийн яам нь 2021 онд Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан 121,979.9 мянган төгрөг, Засгийн газрын нөөц хөрөнгөөс 13,709,704.8 мянган төгрөг, дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан доод шатны төсвийн захирагчд хуваарилсан 20,000.0 мянган төгрөг, төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 898.5 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилтийг тус тус авсан байна.

Тайлант онд 5,177,306.4 мянган төгрөгийг зарцуулж, 8,675,276.8 мянган төгрөгийг төрийн санд төвлөрүүлж, авлагаар бүртгэж тооцоо нийлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан Монгол Улсын төсөв, Нийгмийн даатгалын сангийн төсөв, Хүний хөгжил сангийн төсөв болон Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлуулах ажлыг хуульд заасан хугацаанд буюу 2020 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн байна.

Монгол Улсын Их Хурлаар Монгол Улсын 2021 оны төсвийн тухай хуулийг 2020 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр баталснаар хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан ажил 100 хувийн биелэлттэй гэж тайлагнасан байна.

Сангийн яамны хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан 2 хөтөлбөрийн 20 арга хэмжээнд зарцуулахаар төлөвлөж, зарцуулсан төсвийн гүйцэтгэл 68.2 хувийн биелэлттэй, зарцуулаагүй үлдэгдэл 5,774,558.2 мянган төгрөг байна.

Тайлант онд цар тахал, эдийн засгийн нөхцөл байдлаас шалтгаалан хэрэгжээгүй арга хэмжээний нийт 3,563,895.5 мянган төгрөгийн зарцуулагдаагүй үлдэгдэл байна. Үүнд:

- Хөрөнгө оруулагчдын харилцааг идэвхжүүлэх, хөрөнгө оруулагчдад ЗГ-ын өрийн статистик мэдээлэл, танилцуулгын тогтмол хүргүүлэх, уулзалт, арга хэмжээ зохион байгуулах санхүүжилтэд 165,760.0 мянган төгрөг;
- Монгол Улсаас гадаад улс орнуудад суугаа элчин сайдын яам, дипломат төлөөлөгчийн газрын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд санхүүгийн хяналт шалгалт хийх санхүүжилтэд 142,270.3 мянган төгрөг;
- Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийн хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангах төлөвлөгөө гаргах, шаардлагатай техник, туслалцаа, зөвлөх үйлчилгээг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх санхүүжилтэд 1,200,000.0 мянган төгрөг;
- Монгол Улсын мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх Европын холбооны техник туслалцааны үйл ажиллагааг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, үндэсний эрсдэлийн үнэлгээг хийх, жилийн уулзалтад оролцох, Монгол Улсыг Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллагын стратегийн дутагдалтай орнуудын жагсаалтаас гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нэгтгэх, нэгдсэн тайлан боловсруулах санхүүжилтэд 422,228.5 мянган төгрөг;
- Засгийн газар, түнш орон, олон улсын банк, санхүүгийн байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг эрчимжүүлэх, гишүүн орноор элсэх санхүүжилтэд 1,633,636.7 мянган төгрөг.

ЗГ-ын 2020 оны 250 дугаар тогтоолоор баталсан Сангийн яамны 110 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуулах ажлын хүрээнд түүхэн ном хэвлүүлэхэд 142,200.0 мянган төгрөг, тэмдэглэлийн дэвтэр худалдан авахад 19,800.0 мянган төгрөг, музей тохижуулахад 39,573.9 мянган төгрөг нийт 201,573.9 мянган төгрөгийн зарцуулалт гаргасан байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудалд хөндөх асуудал байхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд шилэн дансны цахим хуудсанд нийт 149 мэдээллийг хуулийн хугацаанд ил тод байршуулж, мэдээлсэн байна.

3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Сангийн яамны 2021 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн шилэн дансны цахим хуудсанд 40 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, 5.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, үйлчилгээ болон цалингийн зардлаас бусад орлого, зарлагын нийт 59 ажил гүйлгээг мэдээлээгүй зөрчилд өгсөн 1 албан шаардлагын биелэлт 86.6 хувь, 402,435.8 мянган төгрөгийн 5 зөвлөмжийн хэрэгжилт 90.0 хувьтай байна.

Хүснэгт-3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилт /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	-	1	-			86.6
Зөвлөмж	5	402,435.8	5	402,435.8			90.0
Нийт дүн	6	402,435.8	6	402,435.8			88.3

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Санхүүгийн тайланд 38,050,931.1 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл тайлагнагдсанаас 37,169,419.8 мянган төгрөг нь ЗГ-ын 2019 оны 430, 2020 оны 253, 2021 оны 397 дугаар тогтоолоор төсвийн тухай хуульд батлагдсан улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийг гүйцэтгэл нь гараагүй байхад зардлаар хүлээн зөвшөөрч, ТЕЗ-ийн барьцаа дансанд төвлөрүүлсэн байна. Үүнээс тайлант хугацаанд хамаарах нь 16,474,491.1 мянган төгрөг байгааг дараагийн аудитаар авч үзнэ.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 230,911.5 мянган төгрөгийн 5 алдаа зөрчил илэрснээс, 13,500.0 мянган төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 217,411.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд 4 зөвлөмж өглөө.

Залруулагдаагүй нийт алдаа, зөрчил 217,411.5 мянган төгрөг нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдал 883,160.7 мянган төгрөгөөс 665,749.2 мянган төгрөгөөр бага тул Зөрчилгүй дүгнэлт өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

- Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай анхдагч хуулийн төсөл боловсруулах, ЗГ, УИХ-д өргөн мэдүүлэх чиг үүрэг бүхий концессын хуулийг хүчингүй болгох зайлшгүй хэрэгцээ байгааг олон нийтэд ойлгуулах контент бэлтгэхэд зориулан нэр бүхий 2 төрийн бус байгууллагатай нийт 27,000.0 мянган төгрөгийн гэрээ байгуулж, урьдчилгаа төлбөрт 13,500.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч үлдэгдэл төлбөрийг өглөгөөр бүртгэж тайлагнаагүй;

4.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Анхан шатны баримттай холбоотой асуудал

1.1 Илрүүлэлт:

Түүвэрт хамрагдсан ажил гүйлгээнээс 94,769.0 мянган төгрөгийн худалдан авалтын НӨАТ-ын төлбөрийн цахим баримт гаргуулан аваагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-д “Нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх зааврын 5-д “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм” гэснийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн тохиолдсон байх ба нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж:

Худалдан авалтын ажил гүйлгээний төлбөрийн цахим баримтыг бэлтгэн нийлүүлэгчээс бүрэн гаргуулан авах, татварын цахим системээр худалдан авалтыг тухай бүрд хянаж ажиллах;

2. Төсвийн зарцуулалттай холбоотой асуудал

2.1 Илрүүлэлт:

Сангийн яамны газруудын 2021 оны эхний хагас, жилийн эцсийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгасан зорилт, арга хэмжээг чанарын өндөр үнэлгээгээр ханган биелүүлж, Монгол улсын эдийн засаг, санхүү, төсвийн бодлого, зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхэд үр бүтээлтэй ажилласан газрын ажилчдыг Сангийн сайдын 2021 оны 117, 234 дүгээр тушаалаар шагнагдаа шагнал, урамшууллыг хавтгайруулан олгож, нийт 55,256.5 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Энэ нь ЗГ-ын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 2 дугаар зүйлийн 2.2-т Төрийн албан хаагчид улирлын ажлын үр дүнгээр олгох мөнгөн урамшууллын дээд хэмжээ нь албан хаагчийн албан тушаалын сарын үндсэн цалингийн 40 хувиас хэтрэхгүй байна, мөн 2021 оны “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын 1.1-д “үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн

зардал, төсөл, арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах" гэснийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

2.2 Өгсөн зөвлөмж:

Шагнал, урамшууллыг хавтгайруулан олгохгүй байх;

3. Төсвийн зарцуулалттай холбоотой асуудал

3.1 Илрүүлэлт:

Тайлант онд Засгийн газрын цом-2021 тэмцээнд 26,999.8 мянган төгрөг, фитнесийн дугуй 2 ширхгийг худалдан авахад 6,435.0 мянган төгрөг, Улаанбаатар хотын түгжрэлийг бууруулах зорилгоор туршилтаар яамны Баянзүрх дүүрэгт амьдардаг албан хаагчдыг ажилд зөөхөөр Хоссанна ХХК-тай 4 сарын хугацаанд түрээсийн гэрээ байгуулж, нийт 8,480.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч ажилчдаас 177.2 мянган төгрөгийг суутгасан зэрэг нийт 41,914.8 мянган төгрөгийн үр ашиггүй зарцуулалт гаргасан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.1-д "үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл, арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах", 1.4-д "энэ тогтоол батлагдахаас өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагдсанаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх" гэснийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2 Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн хэмнэлтийн талаар гаргасан ЗГ-ын тогтоол, шийдвэрийг хэрэгжүүлж, батлагдсан төсвийг зохистой удирдаж, үр ашигтай зарцуулах;

4. Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

4.1 Илрүүлэлт:

Сангийн яам нь өөрийн цайны газрыг ажиллуулдаг Болорхутагту ХХК-тай байрны түрээсийн гэрээ байгуулаагүйгээс нийт 25,471.2 мянган төгрөгийн түрээсийн орлогыг бүрдүүлээгүй, түүний 40 хувь болох 10,188.5 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлээгүй байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 "Төрийн өмчийн түрээсийн төлбөрийг улсын төсөвт оруулна. Уг төлбөр тухайн эд хөрөнгийг худалдан авах үнийн төлбөрт үл хамаарна", Засгийн газрын 2001 оны 134 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх" журмын 17-д "Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар төвлөрүүлж улсын төвлөрсөн төсөвт оруулна. Улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлэх түрээсийн төлбөрийн хувь, хэмжээг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар тогтооно" 19-д "Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь өөрийн эзэмшиж байгаа төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг бусдад түрээслүүлсэн бол энэ талаар дэлгэрэнгүй мэдээллийг тухай бүр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж байх үүрэгтэй", Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны "Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар, түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар, улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хувь хэмжээг шинэчлэн батлах тухай" 49 дүгээр тогтоолын хавсралтыг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг тус тус хангахгүй байна.

4.2 Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 49 дүгээр тогтоолын дагуу Болорхутагту ХХК-тай байрны түрээсийн гэрээ байгуулж, улсын төсөвт ногдох орлогыг төвлөрүүлж байх;

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 9 дүгээр сарын 30 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

**Сангийн яамны 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Байгууллагын нэр	Аудитын код	Алдаа зөрчлийн утга	Тогтоосон акт, албан шаардлага өгсөн зөвлөмжийн утга	Нийт алдаа, зөрчлийн дүн		Үүнээс										
							Залруулга		Акт		Албан шаардлага		Хариуцлага тооцох		Зөвлөмж		
					тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	Тоо	дүн	
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудлаар																	
1	Сангийн яам	АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ	Нэр бүхий 2 төрийн бус байгууллагатай нийт 27,000.0 мянган төгрөгийн хуулийн төсөл сурталчлах контент бэлтгэх гэрээ байгуулж, урьдчилгаа төлбөрт 13,500.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч үлдэгдэл төлбөрийг өглөгөөр бүртгэж тайлагнаагүй.	Санхүүгийн байдлын тайлангийн эцсийн үлдэгдэлд өглөг нэмж залруулан бүртгэсэн.	1	13,500.0	1	13,500.0									
2	Сангийн яам	АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ	Сангийн яам нь өөрийн цайны газрыг ажиллуулдаг Болорхутагту ХХК-тай байрны түрээсийн гэрээ байгуулаагүйгээс нийт 25,471.2 мянган төгрөгийн түрээсийн орлогыг бүрдүүлээгүй, түүний 40 хувь болох 10,188.5 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлээгүй байна.	ТӨБЗГ-ын 2020 оны 49 дүгээр тогтоолын дагуу Болорхутагту ХХК-тай байрны түрээсийн гэрээ байгуулж, улсын төсөвт ногдох орлогыг төвлөрүүлж байх;	1	25,471.2									1	25,471.2	
3	Сангийн яам	АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ	Сангийн яамны газруудын 2021 оны эхний хагас, жилийн эцсийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгасан зорилт, арга хэмжээг чанарын өндөр үнэлгээгээр ханган биелүүлж, үр бүтээлтэй ажилласан газрын ажилчдыг Сангийн сайдын 2021 оны 117, 234 дүгээр тушаалаар шагнахдаа шагнал, урамшууллыг хавтгайруулан олгож, нийт 55,256.5 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.	Шагнал, урамшууллыг хавтгайруулан олгохгүй байх;	1	55,256.5										1	55,256.5
4	Сангийн яам	АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ	Тайлант онд Засгийн газрын цом-2021 тэмцээнд 26,999.8 мянган төгрөг, фитнес дугуй 2 ширхгийг худалдан авахад 6,435.0 мянган төгрөг, Улаанбаатар хотын түгжрэлийг бууруулах туршилтын ажлын хүрээнд ажилчдыг зөөвөрлөхөөр Хоссанна ХХК-тай 4 сарын хугацаанд автобусны түрээсийн гэрээ байгуулж 8,480.0 мянган төгрөг шилжүүлсэн боловч ажилчдаас 177.2 мянган төгрөгийг суутгасан зэрэг нийт 41,914.8 мянган төгрөгийн үр ашиггүй зарцуулалт гаргасан байна.	Төсвийн хэмнэлтийн талаар гаргасан ЗГ-ын тогтоол, шийдвэрийг хэрэгжүүлж, батлагдсан төсвийг зохистой удирдаж, үр ашигтай зарцуулах;	1	41,914.8										1	41,914.8
5	Сангийн яам	АХГ-2022/183/НА-СТА-ТШЗ	Түүвэрт хамрагдсан ажил гүйлгээнээс 94,769.0 мянган төгрөгийн худалдан авалтын НӨАТ-ын төлбөрийн цахим баримт гаргуулан аваагүй байна.	Худалдан авалтын ажил гүйлгээний төлбөрийн цахим баримтыг бэлтгэн нийлүүлэгчээс бүрэн гаргуулан авах, татварын цахим системээр худалдан авалтыг тухай бүрд хянаж ажиллах;	1	94,769.0										1	94,769.0
Дүн					5	230,911.5	1	13,500.0	-	-	-	-	-	-	-	4	217,411.5

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 20 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dotted lines, creating a series of uniform gaps for writing. The lines are evenly spaced across the entire page, providing a guide for letter height and placement. There is no text or other markings on the page.